

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған III- деңгейдегі балалармен жүргізілетін топтық сабақтардың бағдарламасы сөйлеу тілінің даму кезеңдері мен логопедикалық диагностиканың негіздерін негізге ала отырып құрастырылған. Күнітбелік- тақырыптық жоспардағы лексикалық тақырыптар Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16-ші тамыздағы № 399 бұйрығына сәйкес бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім деңгейлеріне арналған «Қазақ тілі» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнынан алынды.

Түсінік хат

Түсінік-дамыту жұмыстарының әдістемесі келесі бағыттардан тұрады:

Фонематикалық қабылдауды дамыту:

- Дыбысталу жағынан ұқсас сөздерді ажырату;
- Берілген дауысты дыбысты басқа дауысты дыбыстардың ішінен ерекшелеу;
- Сөйлеу тілінде сақталған дауыссыз дыбысты басқа дауыссыз дыбыстардың ішінен ерекшелеу;
- Бір бұынды және екі бұынды ұқсас сөздерді айту (сап-қап-тап);
- 3-4 сөздің ішінен дыбыстық құрамы бойынша басқаларынан ерекшеленетінді анықтау (сап-қап-тап-банан);

Фонематикалық түсініктерін дамыту:

- Суреттерді берілген дыбысқа сәйкес таңдау;
- Берілген дыбысқа екі бұынды сөздерді таңдау;
- Берілген дыбысқа үш бұынды сөздерді таңдау;
- Берілген дыбыс сөздің басында естілетін сөзді таңдау;
- Берілген дыбыс сөздің соңында естілетін сөзді таңдау;
- Берілген дыбыс сөздің ортасында естілетін сөзді таңдау;

Фонематикалық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту:

- Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату;
- Дауысты-дауыссыз дыбыстар тіркесіндегі дыбыстардың санын анықтау;
- Сөздегі дыбыстар санын анықтау;
- Екі аталған сөзден бірдей дыбыстарды анықтау;
- Аталған дыбыстың сөздегі орнын анықтау;
- «Бұын», «сөз» мипльмаларын түсіну;

Сөздің бұындық құрылымын дамыту:

- Дауысты дыбыстарға сүйеніп отыра сөздің бұындық құрамын анықтау;
- Сөздегі бұындардың санын анықтау;
- Ашық, тұйық, бітеу бұынды сөздерді кайталау;

Сөйлеу тілінің лексика-грамматикалық құрылымын дамыту:

- Дауыссыз дыбыстары тоғысқан үш буынды сөздерді айту;
 - Үш және төрт буынды сөздерді буынға бөлу;
 - Буындық құрылымы күрделі сөздерді айту;
- Сөйлеу тілінің лексика-грамматикалық құрылымын дамыту:
- Заттар мен олардың бөлшектерін (ағаш, бұтақ, жапырақ, діні т.б.) атау;
 - Мамандық иелері және оларға тиесілі құралдар (құрылысшы – бағта, бағпа ...);
 - Жануарлар және олардың төлдерінің атаулары;
 - Табиғат құбылыстары (жел, тұман, жаңбыр, бұршақ, қар);
 - Семантикалық жағынан жұмыс әрекеттердің атаулары (жағалау- ұйықтайды, жұғындыа- шомылғанды);
 - Синоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Қатыстық сын есімдерді түсіну және қолдану дағдыларын дамыту;
 - Көлемі бойынша заттардың қасиеттерін белгілейтін сөздер (биік-аласа, ұзын-қысқа);
 - Пішіні бойынша заттардың қасиеттерін белгілейтін сөздер (биік-аласа, ұзын-қысқа);
 - Адамның сезімдері мен көңіл-күйін сипаттайтын ұғымдар (жылайды, күледі, мұңайды, ашуланады, таңданады);
 - Антоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Синоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу;
 - Ертістік және оның шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) ауытша сөйлеу тілінде қолдануды белсендіру;
 - «Астында-үстінде», «алдында-артында-жанында», «алды-жақын» үстеу мәндерін ажырату және қолдану дағдыларын дамыту;
 - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдану;
 - Сан есімдерді зат есімдермен келістіруді, өздік етістіктерді құра алуға үйрету;
 - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде жіктік жаптауларын қолдану;
 - Сын есімнің салыстырмалы шырай түрін қолдану дағдыларын қалыптастыру (ұзын – ұзығырақ, кіші – кішірек);
 - Зат есімдерге жұрнақтарға жалғай отырып, туынды сөз жасау дағдыларын дамыту (баға-бағалық, қой-қойшы);
 - Үстеуді мағынасына қарай ажырата алу дағдыларын дамыту;
 - «Астында-үстінде», «алдында-артында-жанында», «алды-жақын» үстеу мәндерін ажырату және қолдану дағдыларын дамыту;
 - Жазбаша сөйлеу тілінде шығуларды дұрыс қолдану дағдыларын қалыптастыру;

- Зат есімнің кішірейткіш мәнін тудыратын -ша, -ше, -шік жұрнақтары арқылы сөзжасам дағдыларын дамыту (Үй - үйшік, жастық - жастықша) дағдыларын бекіту;
 - Тәуелдік жалғауларын жекеше және көпше түрде қолдану дағдыларын дамыту (Үй - оның кітабы);
 - Ілік септігіндегі зат есімдерді құрай алу дағдыларын дамыту;
 - Септік жалғауларын қолдану дағдыларын дамыту; (Менің кітабым, сенің кітабың, *Лексикалық тақырыптар жанартаудан мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламаларының мазмұнынан алынды.*
 - *«Менің отбасым және достарым», «Үй жануарлары мен жабайы жануарлар», «Үй құстары мен жабайы құстар», «Қазарның ұлттық тағамдары», «Найзағы және таянды тағамдар», «Қазарның ұлттық кимдері», «Жыл мезгілдері, айлар, апта күндері», «Көлік түрлері», «Мамандықтар әлемінде», «Менің сүйікті ермегім», «Спорттың ойындар».*
- Байланыстырын сөйлеуді қалыптастыру:**
- «Сөйлем» түсінігін қалыптастыру;
 - Сөйлемдердегі сөздердің санын, кезектілігін белгілеу дағдыларын қалыптастыру;
 - Тірек сөздер арқылы сөйлем құрау дағдыларын дамыту;
 - Сөйлемдерді Графикалық сызбалармен сәйкестендіру немесе графикалық сызбаға сәйкес сөйлем құрау дағдыларын дамыту;
 - Сөйлеу тілінде жайылма сөйлемдерді қолдана алуға үйрету;
 - Тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру дағдыларын дамыту;
 - «Жане», «сонан соң» жалғаулық шылаулары бар салалас құрамалас сөйлемдерді құра алуға үйрету;
- Сөйлеу қызметінің психологиялық негізін дамыту:**
- Көріп қабылдауын, көріп есте сақтауын дамыту;
 - Естіп қабылдауын, есту зейінін дамыту;
 - Көңілсіздікте бағдарлау дағдыларын дамыту;
 - Жалпы және ұсақ моториканы дамыту;
 - Тілдік тыныс алу мен дауысты дамыту;
 - Артикуляциялық моториканы дамыту.

СТӘДІІІ-дәрежелі

№	Жеке сабақ/тоғтық сабақ	Сабақ тақырыбы	Мақсаты	Сарап саны	Мерзімі	Ескерту
1.	Тоғтық сабақ	Заттар мен олардың болыптары. Зат есімнің жекеше және көпше түрлері	<ul style="list-style-type: none"> - Соңғы психологиялық дамуы; қарапайым нәрніс - Фонематикалық қабилеті мен фонематикалық түсініктерінің дамуы; - Заттар мен олардың болыптары (арам, бұтқак, жанармак, ділі т.б.) ағуы; - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде қолдануы; 	2		
2	Тоғтық сабақ	Мамандық иелері және оларға тиесілі құралдар. Жіктік жалғуларын қолдануы	<ul style="list-style-type: none"> - Соңғы психологиялық нәрніс дамуы; - Фонематикалық қабилеті мен фонематикалық түсініктерінің дамуы; - Мамандық иелері және оларға тиесілі құралдар (құралменшікші – бағтта, бағта ...); - Зат есімдерді жекеше және көпше түрде жіктік жалғуларын қолдануы; 	2		
3	Тоғтық сабақ	Жауырылар және олардың төлдерінің ағуларын. Зат есім мен сан есімді бағдануы	<ul style="list-style-type: none"> - Соңғы қарапайым психологиялық нәрніс дамуы; - Фонематикалық қабилеті мен фонематикалық түсініктерінің дамуы; 	2		

		<ul style="list-style-type: none"> - Жануарлар және олардың төлдерінің атаулары, - Сан есімдеріні зат есімдермен келісітуші, өзінк етістіктеріні құра алуға үйрету; 			
4	Топтық сабақ Жануарлар мен құстардың дауыс режиссураларын белгілектің әрекеттер. Етістіктің шарттары	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қолметінің психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық қабылдауы мен фонематикалық түсініктерін дамыту; - Жануарлар мен құстардың дауыс режиссураларын белгілектің әрекеттер (мынағанда, моншрелділ, үрелі, мандрейділ); - Етістік және оның шарттарын (осы шик, келер шик, өткен шик) ауылша сөйлеу тілінде қолдануы белсендіру; 	2		
5	Топтық сабақ Табиғат құбылыстары. Етістіктің шарттары	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қолметінің психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық қабылдауы мен фонематикалық түсініктерін дамыту; - Табиғат құбылыстары (жел, тұман, жаңбыр, бұршақ, көр); - Етістік және оның шарттарын (осы шик, келер шик, өткен шик) ауылша сөйлеу тілінде қолдануы белсендіру; 	2		
6	Топтық сабақ Семантикалық жағынан жуық әрекеттеріні атаулары. Етістіктің шарттары	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қолметінің психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық қабылдауы 	2		

			<p>мен фонематикалык түшүнүктөрүн дамытуу;</p> <p>- Семантикалык жагынан жыгак зресттердин атуулары (жылдыз- үйлөткөлдү, жумиалды-шомолданды);</p> <p>- Етестик және ошондуктан (осы шак, келер шак, откери шак) аягына сойлеу тибине коюлууну белгилдүү;</p>			
--	--	--	---	--	--	--

СТЖД III-дентей

№	Жеке сабак/топтоу к сабак	Сабак тақырыбы	Максаты	Саят саны	Мериди	Ескерту
1	Топтак сабак	Көчмө бөлкөнүш заттардын касиеттерін сипаттайтын сөздөр	<ul style="list-style-type: none"> - Сойлеу психологиялык жактан дамытуу; - Фонематикалык кабылдуу мен фонематикалык түшүнүктөрүн дамытуу; - Көчмө бөлкөнүш заттардын касиеттерін белгилеүү сөздөр (бөксө-алка, уулан-кыска); - Сын еркинлик саясатындагы ишарат түрүн кошпонуу даярдыгына келтиретүү (Уулан – ууланарак, жини – килрек); - Сойлеу көчмөнүнүн психологиялык жактан дамытуу; - Фонематикалык кабылдуу 	2		
2	Топтак сабак	Түр бөлкөнүш заттардын касиеттерін сипаттайтын сөздөр	<ul style="list-style-type: none"> - Сойлеу көчмөнүнүн психологиялык жактан дамытуу; - Фонематикалык кабылдуу 	2		

	Топтық сабақ	Омоним сөздер	Түсіну және қолдану дүрлігі туралы дамыту; - Сөйлеу психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық қабилдауы мен фонематикалық түсініктерін дамыту; - Омоним сөздерді ажырату және мұқиятты түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу.	күнделікті негізін	2		
	Топтық сабақ	Синоним сөздер	- Сөйлеу психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық қабилдауы мен фонематикалық түсініктерін дамыту; - Синоним сөздерді ажырату және мұқиятты түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу.	күнделікті негізін	2		
	Топтық сабақ	Антоним сөздер	- Сөйлеу психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық қабилдауы мен фонематикалық түсініктерін дамыту; - Антоним сөздерді ажырату және мұқиятты түсіну, белсенді сөздік қорына енгізу.	күнделікті негізін	2		

СТЖД ІІІ-денгей

№	Жеке сабақ/топтық сабақ	Сабақ тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Мерізімі	Есептеуі
1	Топтық сабақ	Менің отбасым және достарым. Ілік септігіменгі зат есімдерді қолдану	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық қабілетін дамыту; - Фонематикалық және бұйымдық тақпақ мен жанықтау дайындауын дамыту; - «Менің отбасым және достарым» лексикалық тақырыбы бойынша сөздік қорын молайту; - Ілік септігіменгі зат есімдерді құрай алу дайындауын дамыту; 	2		
2	Топтық сабақ	Үй құстары мен жабайы құстар. Түрелік жалғулары	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық қабілетін дамыту; - Фонематикалық және бұйымдық тақпақ мен жанықтау дайындауын дамыту; - «Үй құстары мен жабайы құстар» лексикалық тақырыбы бойынша сөздік қорын молайту; - Түрелік жалғулардан жекеше және көпше түрде қолдану дайындауын дамыту; 	2		
3	Топтық сабақ	Қазақтың ұлттық тартымдары. Түрелік жалғулары	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қабілетін психологиялық қабілетін дамыту; - Фонематикалық және бұйымдық тақпақ мен жанықтау дайындауын дамыту; 	2		

		<ul style="list-style-type: none"> - «Қазіретан ұлттық тармақтары» лексикалық тымарыбы бойынша сөздік қорын молалты; - Түрелдік жалғандарын жекеше және көпше түрде қолдану дәрділерін дамыту; 	2		
4	<p>Топтық сабақ</p> <p>Үй жануарлары мен жабайы жануарлар. Туынды зат есімдер</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қолметінің психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық және буындық талдау мен жинақтау дәрділерін дамыту; - «Үй жануарлары мен жабайы жануарлар» лексикалық тымарыбы бойынша сөздік қорын молалты; - Зат есімдерге жұрнақтарға жалғай отырып, туынды сөз жасау дәрділерін дамыту (бал-балалық, қой-қойналы); 	2		
5	<p>Топтық сабақ</p> <p>Қазіретан ұлттық келімілері Бұрыс септігінін жалғандарын дұрыс қолдану</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қолметінің психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық және буындық талдау мен жинақтау дәрділерін дамыту; - «Қазіретан ұлттық келімілері» лексикалық тымарыбы бойынша сөздік қорын молалты; - Бұрыс септігінін жалғандарын дұрыс қолдану отырып, сөйлем құрау дәрділерін дамыту; 	2		
	Топтық сабақ	Қазіретан ұлттық	2		

6	Тарамдары. Табыс септігінің жалғуларының дұрыс қолдануы	<p>психологиялық дамыту.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фонематикалық және бұрындық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту. - «Қозғалтқан ұлттық тарихымыз» лексикалық тақырыбы бойынша сөздік қорын молайту. - Табыс септігінің жалғуларының дұрыс қолдана отырып, сөйлем құру дағдыларын дамыту. 	2			
7	Топтық сабақ	<p>Жыл мергілері, айлар, апта күндері. Жаттық септігінің жалғуларының дұрыс қолдануы</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық дамыту. - Фонематикалық және бұрындық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту. - «Жыл мергілері, айлар, апта күндері» лексикалық тақырыбы бойынша сөздік қорын молайту. - Жаттық септігінің жалғуларының дұрыс қолдана отырып, сөйлем құру дағдыларын дамыту. 	2		
8	Топтық сабақ	<p>Туылық мергілері. Шығармалар септігінің жалғуларының дұрыс қолдануы</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық дамыту. - Фонематикалық және бұрындық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту. - «Туылық мергілері» лексикалық тақырыбы бойынша сөздік қорын 	2		

11	Топтық сабақ	Спортық ойындар. Сөйлем	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық дамыту; қызығатін нәтижін - Формативтік тәсілдер мен жинақты дағдыларын дамыту; және - «Спортық лексикалық бойынша сөздік қорын молайту;» оқыдыру» тақырыбы - Сөйлем» түсінігін қалыптастыру; сөздердің санын, келетіндігін белгілеу дағдыларын қалыптастыру. 	2		
----	--------------	----------------------------	---	---	--	--

СТЖДІІІ-денгей

№	Жеке сабақ/топтық сабақ	Сабақ тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Мерзімі	Есептеу
1.	Топтық сабақ	Менің сүйікті ертегім. Тірек сөздер арқылы сөйлем құрау	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық дамыту; қызығатін нәтижін - Формативтік тәсілдер мен жинақты дағдыларын дамыту; және - «Менің сүйікті ертегіме» лексикалық бойынша сөздік қорын молайту; тақырыбы» ертегіме» тақырыбы бойынша сөздік қорын - Тірек сөздер арқылы сөйлем құрау дағдыларын дамыту. 	2		
2.	Топтық сабақ	Зат есімнің кінші реттік мәнін тудыратын	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қызығатін нәтижін 	2		

	жүрнектери	амалы:	2			
3.	Топтык сабақ Үстеулерді қатыстырып сөйлем құрау	<ul style="list-style-type: none"> - Фонематикалық буындық талдау мен жинақтау даярдығын дамыту; - Зат есімнің етізбестігін маані тұрғыдан -ма, -де, -шік жүрнектері арқылы сөзжасау даярдығын дамыту (үл - үлік, жастық - жастықша) даярдығын бекіту; - Тірек сөздер арқылы сөйлем құрау даярдығын дамыту; - Сөйлеу қалыптарын психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық буындық талдау мен жинақтау даярдығын дамыту; - Етізген лексикалық таарыптарды бекіту; - «Астында-Үстінде», «Алдында-артында-жанында», «алды-жазылды» үстеу мәңгірін ажырату және қолдану даярдығын дамыту; 	2			
4.	Топтық сабақ Жайылма сөйлемдер құрастыру	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу қалыптарын психологиялық негізін дамыту; - Фонематикалық және буындық талдау мен жинақтау даярдығын дамыту; - Сөйлемдерді графикалық сарыбақымен сәйкестендіру немесе графикалық сызбаға сәйкест жайылма сөйлем құрау даярдығын дамыту; 	2			

5.	Тоттык сөзсөз	Салалас құраммалас сөздемелер	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық қиметінің дамуы; - Фонематикалық және буындақ талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - Өгілген лексикалық тақырыптарды бекіту; - «Жазел», «содан соң» жақтаулық ыңғайларды бағу салалас құраммалас сөздемелерді құрау аяғын үйрету; 	2		
6.	Тоттық сөзсөз	Сабақтағас құраммалас сөздемелер	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық қиметінің дамуы; - Фонематикалық және буындақ талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - Өгілген лексикалық тақырыптарды бекіту; - Тіркес сөздемелер арқылы салалас құраммалас сөздемелерді құрау аяғын үйрету; 	2		
7.	Тоттық сөзсөз	Тіркес сөздемелер арқылы әртүрлі құраптарды	<ul style="list-style-type: none"> - Сөйлеу психологиялық қиметінің дамуы; - Фонематикалық және буындақ талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - Өгілген лексикалық тақырыптарды бекіту; - Тіркес сөздемелер арқылы әртүрлі құраптарды дағдыларын дамыту; 	2		